

PANNON PALATINUS

Elfelejtett hírek

Felgyorsult világunkban a hírközlő szervezetek, a médiumok naponta újítják meg híreiket, mert kíméletlen verseny zajlik a szenzációk és katasztrófák első közléséről. A „hír” csak rövid ideig marad a címlapokon, és idővel már senki nem emlékszik az eseményekre. A hírközlő szervezetek nem foglalkoznak természettudományi összefüggések elemzésével, ezért a korábbi „szenzációk” jövőre ható folyamatait sem követik nyomon. A PANNON PALATINUS az Elfelejtett hírekben a természet változásainak összefüggéseit kívánja nyomon követni a hírek felelevenítésével.

1.

Jövőre indul a vizes élőhely revitalizáció Gemencen

A hazai nagy árvizek kapcsán szinte mindig elhangzik Gemenc neve. Sokkal kevesebbet hallani a területet érintő másik szélsőséges jelenségről: a szárazodásról. A jövőre induló vizes élőhely revitalizáció azt a célt szolgálja, hogy megőrizze ezt az európai viszonylatban is kiemelkedő értékű vizes élőhelyet.

A Sárközben, az 1810 után megindult folyószabályozási munkálatok révén számos kanyarulatot vágtak át, így a folyó a Paks és Bata közötti szakaszon mintegy negyven kilométerrel lett rövidebb. Az ekkor már egyenes futású folyó energiája megnőtt, a főmeder fokozatosan bevágódott, így ma a száz évvel ezelőtti szinthez képest, mintegy másfél méterrel mélyebben fekszik. Ennek következtében az ártér területén a mellékágakba, illetve a főmederhez fokokkal kapcsolódó holtágakba is csak egyre nagyobb vízálláskor jut víz a Dunából, ami a belső, távolabbi medreknél jelenti a legnagyobb problémát. Párhuzamosan a területen a talajvízszint is jelentősen lesüllyedt.

Mindezek következtében megindult egy szárazodási folyamat, amely elsősorban a növényzet szukcessziójában mutatkozik meg; vagyis a vízhez közeli, alacsonyabb területeket uraló fűz-nyár puhafa ligeterdőket egyre jobban kiszorítják a tölgy-kőris-

szil keményfa erdők, míg a magasabb területek keményfa ligeterdői helyén pedig a szárazságtűrőbb gyertyánosok jelennek meg.

2006. május 26.

2.

Gumiutak aszfaltutak helyett

Használatból kivont vasútvonalak főúttá alakítása jelenthetné a megoldást egy angol cég szerint a szigetország hatalmas dugóira, valamint az évi több millió gumiabroncs újrahasznosítására. A városi kerékpározás szerelmesei azonban jobbat tudnak: a sínpályák betakarásával bicikliutakat lehetne kialakítani.

Angliában a jövő héten környezetvédők és a fenntartható városi közlekedésért küzdők egyesülete jóvoltából a figyelem egy része az immár megszokottá vált hatalmas dugókra irányul: a környezetbarát közlekedés hetében egyebek mellett június 14-én tartják meg az „Oszd meg az autódat másokkal!” mottóval fémjelzett akciót is. Bár Magyarországon is egyre többet foglalkozik a média a városi közlekedés környezetbarát lehetőségeivel, úgy tűnik egy kis lépéssel Nyugat-Európában mindig előrébb járnak: az akció lényege ugyanis, hogy ezen a napon egy internetes program segítségével az arra vállalkozók felajánlják az autójukban lévő szabad helyeket a hasonló irányba közlekedőknek.

Egyes becslések szerint naponta közel 38 millió szabad hely van az Anglia nagyvárosai felé tartó és ott dugóban rekedt autókban, márpedig a fenntartható városi közlekedésért tenni kívánók szerint néhány millió üres hely feltöltése is elég lenne ahhoz, hogy a hatalmas dugók megszűnjenek, ráadásul egyben jelentősen csökkenne a szén-monoxid kibocsátás is.

A londoni székhelyű Fenntartható Városi Közlekedésért Egyesület (Sustran) honlapja szerint céljuk az, hogy az autókban kihasznált helyek átlagos aránya 1,6 személyről 2 személyre növekedjen – legalább június 14-én. A jövő héten azonban más szempontból is érdekes dolgok történnek majd Angliában: napvilágra kerülnek egy olyan kísérleti útszakasz próbájának eredményei, amelyek szintén hozzájárulhatnak a dugók feloldásához.

A Holdfast Rubber Highway BBC-nek nyilatkozó képviselője szerint az új technológia nemcsak környezetkímélő, hanem egyben a városi közlekedési problémákat is egy csapásra megoldja.

Az ötlet lényege, hogy a forgalomból kivont vasúti pályaszakaszokat gyakorlatilag egy egysávos úttá alakítják át. A sínparók közé elhasznált gumiabroncsokból készült tömör, de természetesen rugalmas anyagból állítanak elő útpályát, amelyet viszonylag könnyedén helyeznek el a sínek között.

2006. június

3.

Környezeti károkat is okozhat a biomassza-termelés?

Akár környezeti károkat is okozhat a biomassza túlzott mértékű termelése - állapította meg elemzésében az Európai Környezetvédelmi Hivatal (EEA), miközben az Európai Unió energiaügyi miniszterei éppen a biomasszának, mint a bioüzemanyag legfőbb forrásának a fontosságát emelték ki legutóbbi megbeszéléseiken.

A koppenhágai székhelyű EEA szakértői arra figyelmeztetnek, hogy a biomassza termelés tervezett növelése pótlólagos megterhelést jelenthet a mező-, illetve az erdőgazdálkodás számára, s akár ellentétes hatást is kiválthat az uniónak a hulladék anyagok minimalizálására, illetve a környezettudatos mezőgazdasági termelésre vonatkozó elképzeléseihez képest.

Az EEA szerint a biomassza termelést is a megfelelő módon kell kezelni, s e téren is ki kell dolgozni a szükséges környezetvédelmi irányelveket helyi, nemzeti és uniós szinten egyaránt. Az Európai Bizottság tavaly decemberben hagyta jóvá azt a programot, amely a biomassza nagyobb felhasználását irányozza elő az üzemanyag termelésben. Jelenleg a biomasszából adja a megújítható forrásokból származó energia kétharmadát, s ezt az arányt tovább tervezik növelni. A bioüzemanyagok mennyiségét a jelenlegi a 2003 évi 69 millió tonnáról 150 millió tonnára növekedhet 2010-re úgy, hogy nem következnek be alapvető változások a mostani mezőgazdasági gyakorlatban.

2006. június 12.

4.

A szaharai homokvihar pusztítja a Karib-térség korallzátonyait?

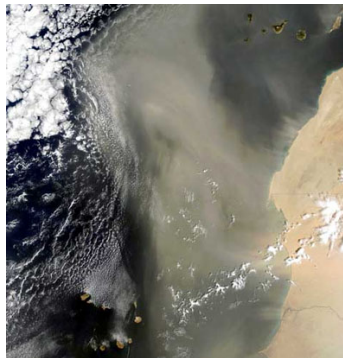
A Szahara homokviharaiban, a sodródó homokszemcsékre tapadó gombák és baktériumok messze nyugatra is eljutnak. Kutatók kimutatták, hogy az UV sugárzás nem képes teljes mértékben elpusztítani a kórokozókat, így a „túlélők” a Karib-térségben is kifejtik hatásukat, többek között a korallzátonyok pusztítása révén.

A lenti, márciusban készült NASA műholdfelvételen is látható, hogy a Szaharából induló és az óceán felett átkelő homokviharok teljesen beborítják a Kanári-, és a Zöld-foki-szigeteket, elérve egészen a Karib-térségig.

Algavirágzás és korallpusztulás a Karib-térségben

Amióta a tudósok felfedezték, hogy a Karib-térség meleg vizében a korallzátonyok kifehéredését okozó kórokozók Nyugat-Afrikában is megtalálhatók, a szaharai homokvihar, mint transzatlanti mikrobaszállító került a kutatások középpontjába.

A jelenség nem csak a természetes ökoszisztémára, hanem az emberre is káros lehet. Kutatók jelenleg vizsgálják, hogy a mezőgazdasági kemikáliák, vagy a szennyvízben lévő gyógyszermaradványok mennyire képesek potyautasként átszelni az óceánt.

2006. június 12.